Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL MACIEJ SZPUNAR
prezentate la 29 iulie 2019[1]

Cauza C-468/18

R
împotriva
P

[cerere de decizie preliminară formulată de Judecătoria Constanța (România)]

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie civilă – Competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie de obligații de întreținere – Regulamentul (CE) nr. 4/2009 – Articolul 3 litera (a) – Instanța reședinței obișnuite a pârâtului – Articolul 3 litera (d) – Instanța competentă în materia răspunderii părintești – Articolul 5 – Înfățișarea pârâtului – Instanță sesizată în același timp cu o cerere de divorț și privind consecințele sale în materia răspunderii părintești, precum și cu o cerere de întreținere privind copilul comun – Hotărâre a acestei instanțe de declinare a competenței sale în materia răspunderii părintești – Competența de a soluționa cererea referitoare la întreținerea copilului – Instanța cel mai bine plasată să se pronunțe în cauză”

I. Introducere

1. Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 3 literele (a) și (d), precum și a articolului 5 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere[2].

2. Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între R, cu reședința în Regatul Unit, pe de o parte, și P, cu reședința în România, pe de altă parte, în legătură cu o cerere de pensie de întreținere a copilului lor comun, introdusă cu ocazia unei proceduri de divorț și în materia răspunderii părintești.

3. Cauza principală oferă Curții ocazia, pe de o parte, să precizeze condițiile de aplicare a articolului 3 literele (a) și (d), precum și a articolului 5 din Regulamentul nr. 4/2009 și, pe de altă parte, să se pronunțe cu privire la obligația instanței competente în materie de obligații de întreținere de a favoriza concentrarea contenciosului în funcție de interesul superior al copilului, pe care l-a luat deja în considerare pentru a-și declara necompetența în materia răspunderii părintești.

1 Limba originală: franceza.

2 JO 2009, L 7, p. 1.

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

1. Regulamentul (CE) nr. 2201/2003

4. Considerentele (5), (11) și (12) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 [3], enunță:

„(5) În vederea garantării egalității tuturor copiilor, prezentul regulament reglementează toate hotărârile judecătorești în materia răspunderii părintești, inclusiv măsurile de protecție a copilului, independent de orice legătură cu o procedură matrimonială.

[…]

(11) Obligațiile de întreținere se exclud din domeniul de aplicare al prezentului regulament, deoarece sunt deja reglementate de Regulamentul (CE) nr. 44/2001 [al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială [4]]. În general, instanțele competente în temeiul prezentului regulament vor avea competența de a hotărî în materie de obligații de întreținere prin aplicarea articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul [nr. 44/2001].

(12) Temeiurile de competență stabilite prin prezentul regulament în materia răspunderii părintești sunt concepute în funcție de interesul superior al copilului și, în special, de criteriul proximității. Prin urmare, ar trebui să fie competente în primul rând instanțele statului membru în care copilul își are reședința obișnuită, cu excepția unor cazuri de schimbare a reședinței copilului sau ca urmare a unui acord încheiat între titularii răspunderii părintești.”

5. Articolul 1 din acest regulament prevede:

„(1) Prezentul regulament se aplică, oricare ar fi natura instanței, materiilor civile privind:

(a) divorțul, separarea de drept și anularea căsătoriei;

(b) atribuirea, exercitarea, delegarea, retragerea totală sau parțială a răspunderii părintești.

[…]

(3) Prezentul regulament nu se aplică:

[…]

(e) obligației de întreținere;

[…]”

3 JO 2003, L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183.

4 JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74.

6. Articolul 2 punctul 7 din regulamentul menționat are următorul cuprins:

„În sensul prezentului regulament:

[…]

7. «răspundere părintească» înseamnă ansamblul drepturilor și obligațiilor conferite unei persoane fizice sau unei persoane juridice în temeiul unei hotărâri judecătorești, al unui act cu putere de lege sau al unui acord în vigoare privind persoana sau bunurile unui copil. Aceasta cuprinde în special încredințarea și dreptul de vizită;”

7. Potrivit articolului 3 alineatul (1) litera (b) din același regulament, sunt competente să hotărască în problemele privind divorțul instanțele judecătorești din statul membru de cetățenie a celor doi soți.

8. Articolul 8 din Regulamentul nr. 2201/2003 prevede:

„(1) Instanțele judecătorești dintr-un stat membru sunt competente în materia răspunderii părintești privind un copil care are reședința obișnuită în acest stat membru la momentul la care instanța este sesizată.

(2) Alineatul (1) se aplică sub rezerva dispozițiilor articolelor 9, 10 și 12.”

9. Articolul 12 alineatul (1) din acest regulament prevede:

„Instanțele judecătorești din statul membru care exercită competența în temeiul articolului 3 cu privire la o cerere de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei sunt competente în orice chestiune privind răspunderea părintească în legătură cu această cerere atunci când:

(a) cel puțin unul dintre soți exercită răspunderea părintească față de copil și

(b) competența instanțelor a fost acceptată expres sau în orice alt mod neechivoc de către soți și de către titularii răspunderii părintești, la data sesizării instanței judecătorești, iar aceasta este în interesul superior al copilului.”

2. Regulamentul nr. 4/2009

10. Acest regulament înlocuiește dispozițiile referitoare la obligațiile de întreținere din Regulamentul nr. 44/2001[5]. El înlocuiește de asemenea, în materie de obligații de întreținere, Regulamentul (CE) nr. 805/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 aprilie 2004 privind crearea unui titlu executoriu european pentru creanțele necontestate[6], cu excepția titlurilor executorii europene privind obligații de întreținere emise în state membre care nu au obligații în temeiul Protocolului de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere, aprobată în numele Comunității Europene prin Decizia 2009/941/CE a Consiliului din 30 noiembrie 2009[7], și anume Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și Regatul Danemarcei[8].

5 A se vedea, în ceea ce privește pertinența în materie a jurisprudenței Curții referitoare la acest regulament, Hotărârea din 18 decembrie 2014, Sanders și Huber (C-400/13 și C-408/13, EU:C:2014:2461, punctul 23).

6 JO 2004, L 143, p. 15, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 3.

7 JO 2009, L 331, p. 17, denumit în continuare „Protocolul de la Haga din 2007”.

8 Acest protocol a fost ratificat de Uniunea Europeană la 8 aprilie 2010 în numele statelor membre, cu excepția acestor două state, care nu au aderat la el. A se vedea în această privință lista statelor părți la 31 martie 2017, disponibilă pe site-ul internet al Conferinței de la Haga: https://www.hcch.net/fr/instruments/conventions/status-table/?cid= 133

11. Având în vedere data aplicării Protocolului de la Haga din 2007 în Uniune, Regulamentul nr. 4/2009 este aplicabil de la 18 iunie 2011 [9].

12. Potrivit considerentelor (1) și (2) ale Regulamentului nr. 4/2009, acesta, precum și, printre altele, Regulamentele nr. 44/2001 și nr. 2201/2003 urmăresc adoptarea unor măsuri în domeniul cooperării judiciare în materiile civile care au o incidență transfrontalieră și au ca obiect, printre altele, favorizarea compatibilității normelor aplicabile în statele membre privind conflictul de legi și de competență.

13. Considerentele (9), (10) și (15) ale Regulamentului nr. 4/2009 enunță:

„(9) Creditorul obligației de întreținere ar trebui să poată obține cu ușurință, într-un stat membru, o hotărâre care va fi mod automat executorie într-un alt stat membru, fără vreo altă formalitate.

(10) În vederea atingerii acestui obiectiv, este oportun să se creeze un instrument comunitar în materie de obligații de întreținere care să reunească dispozițiile cu privire la conflictele de competență, conflictele de legi, recunoașterea și forța executorie, executarea hotărârilor, asistența judiciară și cooperarea între autoritățile centrale.

[…]

(15) În vederea protejării intereselor creditorilor de obligații de întreținere și pentru a favoriza o bună administrare a justiției în cadrul [Uniunii], ar trebui adaptate normele referitoare la competență, astfel cum rezultă din Regulamentul [nr. 44/2001]. Faptul că un pârât își are reședința obișnuită într-un stat terț nu ar trebui să mai aibă drept efect excluderea aplicării normelor comunitare în materie de competență și, de acum înainte, nu ar mai trebui avută în vedere nicio trimitere la legislația națională. Prin urmare, este necesar să se stabilească în prezentul regulament cazurile în care o instanță a unui stat membru poate exercita o competență subsidiară.”

14. La articolul 2 alineatul (1) punctul 10 din Regulamentul nr. 4/2009, termenul „creditor” este definit ca fiind „orice persoană fizică căreia i se datorează sau se pretinde că i se datorează întreținere”.

15. Articolul 3 din acest regulament prevede:

„Are competența de a hotărî în materie de obligații de întreținere în statele membre:

(a) instanța judecătorească de la locul reședinței obișnuite a pârâtului sau

(b) instanța judecătorească de la locul reședinței obișnuite a creditorului sau

(c) instanța judecătorească competentă în temeiul legii forului într-o acțiune privind starea persoanei în cazul în care cererea cu privire la o obligație de întreținere este accesorie respectivei acțiuni, cu excepția cazurilor în care respectiva competență se întemeiază exclusiv pe cetățenia uneia dintre părți sau

(d) instanța judecătorească competentă în temeiul legii forului într-o acțiune privind răspunderea părintească atunci când cererea cu privire la o obligație de întreținere este accesorie respectivei acțiuni, cu excepția cazurilor în care respectiva competență se întemeiază numai pe cetățenia uneia dintre părți.”

9 A se vedea articolul 76 al treilea paragraf din Regulamentul nr. 4/2009. Trebuie să se facă distincție între această dată de aplicare și data intrării în vigoare a Protocolului de la Haga din 2007, stabilită la 1 august 2013 între toate statele părți. A se vedea de asemenea Gaudemet-Tallon, H., și Ancel, M.-E., *Compétence et exécution des jugements en Europe, Règlements 44/2001 et 1215/2012, Conventions de Bruxelles (1968) et de Lugano (1998 și 2007)*, ediția a 6-a, Librairie générale de droit et de jurisprudence, colecția „Droit des affaires”, Paris, 2018, punctul 216, p. 318.

16. Articolul 5 din regulamentul menționat, intitulat „Competență întemeiată pe înfățișarea pârâtului”, prevede:

„Cu excepția cazurilor în care competența este determinată de alte dispoziții ale prezentului regulament, instanța din statul membru în fața căreia se înfățișează pârâtul este competentă. Prezenta dispoziție nu se aplică dacă înfățișarea are drept scop contestarea competenței.”

17. Articolul 10 din același regulament, intitulat „Verificarea competenței”, prevede:

„Atunci când instanța judecătorească dintr-un stat membru este sesizată într-o cauză cu privire la care nu este competentă în temeiul prezentului regulament, aceasta își declină, din oficiu, competența,”

18. La articolele 12, 13 și 14 din Regulamentul nr. 4/2009 sunt enunțate normele privind litispendența, conexitatea și, respectiv, măsurile provizorii și asigurătorii.

B. Dreptul român

19. Potrivit deciziei de trimitere, o instanță română care s-a declarat competentă poate în orice stadiu al procedurii să își reexamineze competența, din oficiu sau la cererea părților[10].

III. Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

20. R și P, resortisanți români, s-au căsătorit la 15 august 2015 în România. Aceștia sunt mama și, respectiv, tatăl unei minore născute la 8 noiembrie 2015 la Belfast (Regatul Unit), unde au locuit înainte de a se separa în anul 2016. P s-a întors în România, iar R a rămas la Belfast cu copilul.

21. Prin cererea introductivă din 29 septembrie 2016, R l-a chemat în judecată pe P la Judecătoria Constanța (România) pentru a obține divorțul, stabilirea domiciliului copilului la aceasta, încuviințarea exercitării exclusive a autorității părintești și obligarea lui P la plata unei pensii de întreținere pentru copil.

22. P a contestat competența acestei instanțe. Aceasta s-a declarat competentă să se pronunțe cu privire la cererea de divorț, în considerarea cetățeniei soților, în temeiul articolului 3 litera (b) din Regulamentul nr. 2201/2003.

23. Ca urmare a deciziei adoptate la 8 iunie 2017 de instanța menționată de disjungere a capetelor de cerere formulate de R, au fost constituite două noi cauze având ca obiect, una dintre acestea, răspunderea părintească față de copil, precum și stabilirea domiciliului său la reclamantă, iar cealaltă, obligarea lui P la plata unei pensii de întreținere pentru acest copil.

24. În ceea ce privește cauza referitoare la exercitarea răspunderii părintești, Judecătoria Constanța s-a declarat necompetentă în temeiul articolului 12 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003, luând în considerare interesul superior al copilului. În plus, această instanță a reținut că instanțele din Regatul Unit erau competente să se pronunțe cu privire la această cerere, conform articolului 8 alineatul (l) din Regulamentul nr. 2201/2003, având în vedere reședința obișnuită a copilului în acest stat membru de la nașterea sa. Părțile nu au formulat o cale de atac împotriva acestei decizii de necompetență.

10 A se vedea în această privință articolul 1071 din Codul de procedură civilă citat în decizia de trimitere în cauza OF (C-759/18), în prezent pendinte în fața Curții (p. 5).

25. În ceea ce privește cauza având ca obiect pensia de întreținere pentru copil, instanța de trimitere s-a declarat competentă în temeiul articolului 3 litera (a) din Regulamentul nr. 4/2009, având în vedere reședința obișnuită a pârâtului, P. Această instanță subliniază că P s-a înfățișat în fața sa, fără a ridica vreo excepție de necompetență, dar susținând că Curtea trebuia să fie sesizată cu o trimitere preliminară.

26. Instanța menționată adaugă că părțile din procedură, R și P, au fost de acord cu privire la oportunitatea acestei cereri de interpretare a dispozițiilor de drept al Uniunii aplicabile. Aceeași instanță împărtășește această analiză, considerând că, înainte de orice examinare pe fond a cererii privind obligația de întreținere în privința copilului și de orice etapă a procedurii, poate încă să își verifice competența.

27. Astfel, instanța de trimitere ridică problema raportului existent între trei dispoziții ale Regulamentului nr. 4/2009, și anume articolul 3 literele (a) și (d), precum și articolul 5.

28. Această instanță solicită să se stabilească dacă, având în vedere că cererea privind obligația de întreținere este accesorie față de cererea în materia răspunderii părintești, singurul criteriu aplicabil pentru a stabili instanța competentă în statele membre este cel prevăzut la articolul 3 litera (d) din Regulamentul nr. 4/2009, fiind excluse astfel celelalte criterii prevăzute la articolul 3 litera (a) sau la articolul 5 din acest regulament pe care s-ar putea întemeia competența sa, și anume reședința obișnuită a pârâtului sau înfățișarea acestuia în fața sa.

29. Instanța de trimitere exprimă opinia potrivit căreia o soluție care ar reține aplicarea acestor două criterii de competență ar repune în discuție caracterul accesoriu al cererii de pensie de întreținere și ar fi contrară interesului superior al copilului de care a ținut seama pentru a-și declina competența în materia răspunderii părintești. Motive de ordin practic legate de obținerea de probe și de rapiditatea procedurilor ar susține de asemenea această soluție.

30. Această instanță consideră, în plus, în ceea ce privește aplicarea articolului 5 din Regulamentul nr. 4/2009, că un astfel de temei de competență ar fi exclus dacă faptul că cererea privind obligația de întreținere este accesorie față de cea referitoare la răspunderea părintească ar avea drept consecință ca contestarea de către P a competenței sale în cadrul examinării acestei cereri în materia răspunderii părintești să producă efecte [11].

31. În susținerea acestor argumente, instanța de trimitere face referire la Hotărârea din 16 iulie 2015, A [12], dar exprimă îndoieli cu privire la semnificația acesteia în considerarea diferenței dintre anumite împrejurări de fapt și cele din cauza principală. Aceasta evidențiază lipsa contestării competenței sale de către pârâtul P și faptul că este singura sesizată cu litigiul familial, în ciuda deciziei sale de necompetență întemeiate pe locul reședinței obișnuite a copilului.

32. În aceste condiții, Judecătoria Constanța a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) În cazul în care o instanță dintr-un stat membru este sesizată, printr-o cerere unică, cu trei petite, respectiv desfacerea căsătoriei părinților unui copil minor, răspunderea părintească asupra acestui copil și obligația de întreținere față de același copil, dispozițiile articolului 3 litera (a), ale articolului 3 litera (d) și ale articolului 5 din Regulamentul nr. 4/2009 pot fi interpretate în sensul că instanța de divorț care este, în același timp, instanță de la locul reședinței obișnuite a pârâtului și instanță în fața căreia s-a înfățișat pârâtul poate soluționa cererea privind pensia de întreținere

11 A se vedea punctul 22 din prezentele concluzii.

12 C-184/14, denumită în continuare „Hotărârea A”, EU:C:2015:479.

în favoarea copilului, deși s-a declarat necompetentă în materia răspunderii părintești privind acest copil, sau [în sensul că] cererea privind pensia de întreținere poate fi soluționată numai de instanța competentă să judece acțiunea în răspundere părintească față de copil?

2) În aceeași situație privind sesizarea instanței naționale, cererea privind pensia de întreținere în favoarea copilului își mai păstrează caracterul accesoriu față de acțiunea privind răspunderea părintească, în sensul articolului 3 litera (d) din acest regulament[?]

3) În ipoteza unui răspuns negativ la cea de a doua întrebare, este în interesul superior al minorului ca o instanță dintr-un stat membru competentă, în temeiul articolului 3 litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 4/2009, să soluționeze cererea în materie de obligație de întreținere a părintelui față de copilul minor rezultat din căsătoria ce se solicită a fi desfăcută, în condițiile în care, aceeași instanță, în privința exercitării autorității părintești, s-a declarat necompetentă, reținând cu autoritate de lucru judecat că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de articolul 12 din Regulamentul [nr. 2201/2003] [?]”

IV. Analiză

33. Prin intermediul întrebărilor preliminare adresate, care propunem să fie examinate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 3 litera (a) și articolul 5 din Regulamentul nr. 4/2009 trebuie interpretate în sensul că se opun ca o instanță a unui stat membru, competentă să soluționeze o acțiune referitoare la o obligație de întreținere îndreptată împotriva unui pârât care are reședința obișnuită în acest stat membru sau care se înfățișează în fața acestei instanțe, să se abțină de la exercitarea acestei competențe pentru motivul că o astfel de cerere este accesorie față de o cerere în materia răspunderii părintești, în sensul articolului 3 litera (d) din acest regulament, iar instanța competentă pentru soluționarea acesteia din urmă ar fi cea mai bine plasată, având în vedere interesul superior al copilului, să se pronunțe cu privire la aceste cereri.

A. Observații introductive

34. Este necesar, în prealabil, să se sublinieze câteva elemente referitoare la contextul în care își are originea această întrebare.

35. În această cauză, precum în multe alte cauze anterioare [13], acțiunea având ca obiect desfacerea legăturii conjugale, în speță divorțul, precum și organizarea consecințelor sale pentru copilul rezultat din căsătorie a fost inițiată în fața instanței competente să se pronunțe cu privire la desfacerea căsătoriei, având în vedere cetățenia comună a soților, în condițiile în care reședința obișnuită a cel puțin unuia dintre aceștia și a copilului era stabilită în alt stat membru.

13 A se vedea în special Hotărârea A (punctele 15-17) și Hotărârea din 6 octombrie 2015, A (C-489/14, EU:C:2015:654, punctele 13 și 14), precum și Ordonanța președintelui Curții din 16 ianuarie 2018, PM (C-604/17, nepublicată, EU:C:2018:10, punctele 12-14), și Hotărârea din 4 octombrie 2018, IQ (C-478/17, EU:C:2018:812, punctele 13 și 14). A se vedea, în plus, cererea de decizie preliminară în cauza OF (C-759/18), în prezent pendinte în fața Curții, care evocă, la punctul 13, numeroase cauze asemănătoare referitoare la resortisanți români care au reședința obișnuită în alt stat membru, în speță în Italia, care privesc competența instanței sesizate în materia răspunderii părintești și a obligației de întreținere, în aceleași condiții precum cele din cauza principală.

36. Într-o astfel de situație, alegerea reclamantului de a sesiza o singură instanță pentru toate cererile este în general ghidată de dorința de a beneficia de avantajele concentrării contenciosului [14]. În cazul în care este vorba despre un litigiu matrimonial care are efecte transfrontaliere, articolul 12 din Regulamentul nr. 2201/2003, care prevede o prorogare de competență în materia răspunderii părintești, și dispozițiile articolului 3 litera (d) din Regulamentul nr. 4/2009 îi permit reclamantului să atingă acest obiectiv.

37. În speță, în urma contestării inițiale a competenței instanței de trimitere, și anume instanța română, de către pârâtul P, tatăl copilului [15], aceasta s-a declarat competentă în ceea ce privește divorțul, dar necompetentă să se pronunțe cu privire la exercitarea răspunderii părintești, în considerarea interesului superior al copilului.

38. Prin urmare, este necesar să se verifice potrivit căror criterii întemeiate pe articolele 3 și 5 din Regulamentul nr. 4/2009, singurele aplicabile în speță [16], această instanță poate soluționa și acțiunea privind obligația de întreținere [17].

B. Condiții de aplicare a criteriilor întemeiate pe articolele 3 și 5 din Regulamentul nr. 4/2009

39. Articolul 3 din acest regulament conține două categorii de criterii, una referitoare la reședința uneia dintre părți [litera (a) pentru pârât sau litera (b) pentru creditor [18]], cealaltă referitoare la organizarea concentrării contenciosului [litera (c) în cazul unei acțiuni privind starea persoanei sau litera (d) în cazul unei acțiuni privind răspunderea părintească].

40. Întrucât creditorul obligației de întreținere, și anume, în speță, copilul minor [19], pentru care acțiunea este introdusă de mama sa, are reședința obișnuită în Regatul Unit, instanța de trimitere s-a declarat în mod valabil competentă, după disjungerea cauzelor [20], să soluționeze cererea privind obligația de întreținere, în aplicarea criteriului prevăzut la articolul 3 litera (a) din Regulamentul nr. 4/2009 în considerarea locului în care pârâtul, P, are reședința obișnuită [21].

41. Având în vedere că reședința copilului este în alt stat membru, competența instanței de trimitere nu se putea întemeia pe articolul 3 litera (b) din acest regulament. Sunt aplicabile celelalte criterii de ordin procedural susceptibile să justifice competența instanței de trimitere?

14 În această privință, instanța de trimitere a amintit că, „[c]onform dreptului național, într-o astfel de ipoteză, autoritatea părintească și pensia de întreținere sunt accesorii față de petitul referitor la divorț (articolul 931 alineatul 2 din Codul de procedură [civilă])”. Alegerea criteriului cetățeniei soților poate fi justificată și prin desemnarea legii aplicabile desfacerii căsătoriei. În această privință, poate fi subliniat faptul că Regatul Unit nu este ținut de Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (JO 2010, L 343, p. 10).

15 A se vedea punctul 22 din prezentele concluzii.

16 Articolul 4 din Regulamentul nr. 4/2009, intitulat „Alegerea unei instanțe”, nu se aplică în cazul unui litigiu cu privire la o obligație de întreținere privind un copil mai mic de optsprezece ani, potrivit alineatului (3) al acestuia. Articolul 6 din acest regulament prevede o competență subsidiară întemeiată pe cetățenia comună a părților, în timp ce articolul 7 din regulamentul menționat instituie un *forum necessitatis*.

17 A se vedea, cu privire la contestarea de către tată a competenței instanței sesizate în cadrul acestei proceduri, punctul 25 din prezentele concluzii.

18 În ceea ce privește aplicarea acestui criteriu, a se vedea Hotărârea din 18 decembrie 2014, Sanders și Huber (C-400/13 și C-408/13, EU:C:2014:2461, și în special, cu privire la justificarea acestui criteriu, punctul 34).

19 A se vedea definiția creditorului obligației de întreținere care figurează la articolul 2 punctul 10 din Regulamentul nr. 4/2009. A se raporta la articolul 46 din acest regulament, referitor la asistența judiciară gratuită pentru cererile de întreținere pentru copii. A se vedea de asemenea Hotărârea din 15 ianuarie 2004, Blijdenstein (C-433/01, EU:C:2004:21, punctul 30, din care rezultă că creditorul obligației de întreținere este cel ale cărui necesități trebuie determinate de instanța sesizată). A se vedea în plus Fongaro, E., și Hector, P., „Obligation alimentaire”, *Répertoire de droit européen, Encyclopédie juridique Dalloz*, Dalloz, Paris, 2018, punctul 97, precum și Ancel, B., și Muir Watt, H., „Aliments sans frontières”, în *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Paris, 2010, nr. 3, p. 457-484, în special punctul 4, nota de subsol 9 (p. 460), și punctul 8 (p. 463 și 464). A se vedea în același sens Hellner, M., „Maintenance obligations”, *Encyclopedia of Private International Law*, Edward Edgar Publishing, Cheltenham, 2017, p. 1185-1194, în special p. 1190.

20 A se raporta la Hotărârea din 4 octombrie 2018, IQ (C-478/17, EU:C:2018:812, punctul 16).

21 Se poate observa că acest criteriu nu a fost luat în considerare în cazul divorțului.

42. Întrucât o instanță din Regatul Unit trebuie să fie sesizată cu cererea în materia răspunderii părintești [22], ar rămâne competența instanței de trimitere, competentă să soluționeze divorțul, întemeiată pe articolul 3 litera (c) din acest regulament. Curtea a exclus această posibilitate în Hotărârea A, referitoare la împrejurări de fapt similare cu cele din cauza principală. Acesta este semnificația principală a acestei hotărâri, pronunțată într-un context procedural diferit care a pus Curtea în situația de a trebui să stabilească în raport cu ce acțiune era accesorie cea privind întreținerea copilului [23].

43. Astfel, Curtea a statuat că „articolul 3 literele (c) și (d) din Regulamentul nr. 4/2009 trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care o instanță dintr-un stat membru *este sesizată* cu o acțiune privind separarea sau desființarea legăturii conjugale dintre părinții unui copil minor, iar o instanță din alt stat membru *este sesizată* cu o acțiune privind răspunderea părintească asupra acestui copil, o cerere având ca obiect o obligație de întreținere față de același copil este accesorie numai acțiunii privind răspunderea părintească, în sensul articolului 3 litera (d) din acest regulament” [24].

44. Rezultă, așadar, din evaluarea criteriilor prevăzute la articolul 3 din Regulamentul nr. 4/2009 că, în cauza principală, numai unul dintre aceștia, cel enunțat la acest articol litera (a), permite instanței de trimitere să statueze în materie de obligații de întreținere.

45. În consecință, în primul rând, trebuie să se precizeze că articolul 5 din regulamentul menționat, invocat de instanța de trimitere ca urmare a înfățișării pârâtului, nu are vocație să se aplice pentru motivul că această dispoziție prevede un temei de competență aplicabil în cazul necompetenței instanței sesizate [25].

46. În această privință, cauza principală ilustrează perfect faptul că, în cazul în care instanța este competentă în funcție de reședința obișnuită a pârâtului, criteriul întemeiat pe înfățișarea sa personală în fața instanței sesizate fără contestarea competenței acesteia [26] nu prezintă un interes deosebit.

47. În al doilea rând, în ceea ce privește efectele pe care instanța de trimitere înțelege să le deducă din caracterul accesoriu al cererii privind obligația de întreținere în raport cu cea referitoare la răspunderea părintească, trebuie mai întâi să se sublinieze că, în cauza principală, constatarea lipsei sesizării unei instanțe din Regatul Unit pentru a se pronunța cu privire la o astfel de cerere și, dacă este cazul, cu privire la cea referitoare la obligația de întreținere, după disjungerea cererilor inițiale, este suficientă pentru a înlătura orice îndoială referitoare la aplicarea singurului criteriu de competență îndeplinit ca atare, și anume cel întemeiat pe articolul 3 litera (a) din Regulamentul nr. 4/2009.

22 A se vedea punctele 24 și 31 din prezentele concluzii.

23 În acea cauză, atât soții, cât și cei doi copii minori ai acestora erau italieni și locuiau cu caracter permanent la Londra (Regatul Unit). O instanță italiană a fost sesizată cu cereri privind legătura conjugală și consecințele acesteia asupra copiilor, iar o procedură a fost inițiată ulterior de același reclamant în fața unei instanțe britanice pentru definirea modalităților de exercitare a răspunderii părintești. Prima instanță sesizată a dedus din articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003 că numai instanțele britanice erau competente să se pronunțe cu privire la aspectele legate de răspunderea părintească, în sensul articolului 2 punctul 7 din acest regulament, în considerarea reședinței obișnuite a copiilor la Londra.

24 Hotărârea A (punctul 48). Sublinierea noastră.

25 Împărtășim opinia exprimată de Comisia Europeană, potrivit căreia acest articol constituie o formă de „prorogarea tacită” de competență. În același sens, a se vedea în special Gallant, E., *Droit processuel civil de l'Union européenne*, LexisNexis, Paris, 2011, punctul 319, p. 109, care utilizează aceeași expresie și precizează că această regulă autorizează o instanță necompetentă să se pronunțe în materie de obligații de întreținere. A se raporta la articolul 26 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1).

26 Această situație se regăsește, în opinia noastră, în speță, în cadrul cauzei privind obligația de întreținere după disjungerea cauzelor și, în consecință, a procedurilor. A se vedea, cu privire la acest aspect, întrebările instanței de trimitere amintite la punctul 30 din prezentele concluzii.

48. În continuare, se poate observa că, în aceste condiții, nu este necesar să se examineze posibilele consecințe ale aplicării dispozițiilor referitoare la litispendență [27] și conexitate [28] de către a doua instanță sesizată.

49. În sfârșit, nici din motivarea Hotărârii A nu poate fi dedusă nicio soluție în sensul sugerat de instanța de trimitere și susținut de asemenea de guvernul român. Astfel, acestea consideră că, în cazul unor cereri conexate cu privire la copilul comun referitoare la răspunderea părintească și la obligația de întreținere, instanța din statul membru în care copilul are reședința obișnuită ar avea competență exclusivă.

50. În această privință, instanța de trimitere a subliniat că Curtea a reținut că, „[p]rin natura sa, o cerere având ca obiect obligațiile de întreținere față de copiii minori este […] legată intrinsec de acțiunea în răspundere părintească” și că „instanța competentă să soluționeze acțiunile privind răspunderea părintească, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 7 din Regulamentul nr. 2201/2003, este cel mai bine plasată pentru a aprecia *in concreto* mizele cererii având ca obiect o obligație de întreținere în favoarea unui copil și pentru a stabili cuantumul acelei obligații destinate să contribuie la cheltuielile de întreținere și de educare a copilului prin adaptarea acestuia, în funcție de modul de încredințare stabilit, în comun sau exclusiv, în funcție de dreptul de vizită, de durata acestui drept și de celelalte elemente de natură factuală privind exercitarea răspunderii părintești prezentate în fața sa” [29].

51. Curtea ar fi considerat astfel implicit că, în orice împrejurări, criteriul reședinței obișnuite a copilului și, prin urmare, al creditorului obligației de întreținere trebuie să fie privilegiat, din cauza riscului de incoerență între decizia instanței competente în materie de obligații de întreținere și cea a instanței care are competența exclusivă de a se pronunța cu privire la răspunderea părintească [30]?

52. Cu alte cuvinte, trebuie să se deducă din Hotărârea A că instanța care nu este competentă să statueze cu privire la cererea în materia răspunderii părintești în privința unui copil trebuie să renunțe la exercitarea competenței sale în materie de obligații de întreținere referitoare la acesta în favoarea unei instanțe care ar fi mai bine plasată să se pronunțe cu privire la cererea respectivă?

53. Nu credem acest lucru. Deși hotărârea A clarifică raportul dintre criteriile care figurează la articolul 3 literele (c) și (d) din Regulamentul nr. 4/2009, acesta nu se pronunță cu privire la celelalte criterii de competență prevăzute la articolul 3 sau la articolul 5 din acest regulament. O examinare a acestora din urmă nu era astfel utilă instanței de trimitere, întrucât, spre deosebire de circumstanțele de fapt din cauza principală, soții, părinți ai copiilor creditori ai obligației de întreținere, aveau reședința obișnuită în același stat membru ca aceștia.

54. Astfel, luarea în considerare a interesului superior al copilului era necesară pentru a interpreta dispozițiile articolului 3 literele (c) și (d) din Regulamentul nr. 4/2009 în scopul de a le distinge [31].

27 A se vedea articolul 12 din Regulamentul nr. 4/2009.

28 A se vedea articolul 13 din Regulamentul nr. 4/2009.

29 Hotărârea A (punctele 40 și 43).

30 A se vedea în acest sens Gallant, E., *op. cit.*, punctul 313, p. 108.

31 A se vedea Hotărârea A (punctele 43-46 și în special cel din urmă punct).

55. Această analiză a semnificației Hotărârii A este confirmată de recentele Ordonanțe din 16 ianuarie 2018, PM [32], și din 10 aprilie 2018, CV [33]. Rezultă că, în cazul în care o instanță nu este competentă să soluționeze o cerere în materia răspunderii părintești privind un copil minor și, prin urmare, nu este competentă în temeiul articolului 3 litera (d) din Regulamentul nr. 4/2009 să se pronunțe cu privire la o cerere de întreținere în favoarea acestui copil, trebuie totuși să se verifice dacă ea nu poate fi competentă să se pronunțe asupra cererii respective pe un alt temei potrivit acestui regulament [34].

56. În plus, orice altă interpretare a Hotărârii A în sensul sugerat de instanța de trimitere ar conduce, pe de o parte, la ignorarea faptului că motivarea acestei hotărâri servește în principal să justifice legătura cererii privind obligația de întreținere mai degrabă cu cererea privind răspunderea părintească decât cu cea privind legătura conjugală. Pe de altă parte, o astfel de semnificație dată hotărârii menționate nu ar ține seama nici de formularea și de contextul Regulamentului nr. 4/2009, nici de obiectivele urmărite de acesta [35].

57. În ceea ce privește modul de redactare a articolului 3 din acest regulament, Curtea a constatat deja, în Hotărârea A, că criteriile de competență sunt alternative și, în prezent, de la pronunțarea acelei hotărâri, a fost înlăturată orice îndoială cu privire la interpretarea acestei dispoziții în cazul sesizării unei instanțe cu o acțiune privind starea persoanei și răspunderea părintească [36].

58. În ceea ce privește contextul și obiectivele urmărite, trebuie amintit, în primul rând, că adăugarea, în Regulamentul nr. 4/2009, a articolului 3 litera (d) la dispozițiile anterioare, reluate la articolul 5 punctul 2 din Regulamentul nr. 44/2001 [37], are ca unic scop organizarea concentrării competenței instanței în cazul în care criteriul reședinței obișnuite a creditorului, și anume cel prevăzut la articolul 3 litera (b), nu este aplicabil [38].

59. În al doilea rând, începând cu Convenția de la Bruxelles, care a deschis opțiuni de competență prin prevederea unor criterii de competență speciale, care derogă de la cel al domiciliului pârâtului, pentru a favoriza „proximitatea teritorială sau procedurală, după caz” [39], criteriile de competență specifice contenciosului în materie de obligații de întreținere au fost stabilite pentru a îndeplini două obiective, și anume unul constând în protecția intereselor creditorilor, astfel cum a amintit Curtea, și celălalt constând în favorizarea unei bune administrări a justiției [40]. Prin urmare, trebuie să se rețină că criteriile de competență sunt alternative și este privilegiată alegerea reclamantului [41].

32 C-604/17, nepublicată, EU:C:2018:10.

33 C-85/18 PPU, EU:C:2018:220.

34 A se vedea Ordonanța președintelui Curții din 16 ianuarie 2018, PM (C-604/17, nepublicată, EU:C:2018:10, punctul 33), și Ordonanța din 10 aprilie 2018, CV (C-85/18 PPU, EU:C:2018:220, punctul 55).

35 A se vedea în special, pentru o evocare recentă a metodei de interpretare reținute în mod obișnuit de Curte, Hotărârea din 21 iunie 2018, Oberle (C-20/17, EU:C:2018:485, punctul 34).

36 A se vedea Hotărârea A (punctele 33, 34 și 48).

37 Acest articol prelua fără modificări textul articolului 5 alineatul (2) din Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3), astfel cum a fost modificată prin convențiile succesive referitoare la aderarea noilor state membre la această convenție (denumită în continuare „Convenția de la Bruxelles”), care include adăugarea, începând din anul 1978, a competenței instanței sesizate cu o acțiune privind starea persoanei. A se vedea de asemenea Gaudemet-Tallon, H., și Ancel, M.-E., *op. cit.*, punctul 219, p. 320.

38 A se vedea în acest sens Boiché, A., „Les règles de compétence judiciaire”, dosarul „Recouvrement des obligations alimentaires dans l'Union”, în *Actualité juridique: famille*, Dalloz, Paris, 2009, nr. 3, p. 107-112, în special comentariul referitor la articolul 3 litera (d) din Regulamentul nr. 4/2009.

39 Expresie care rezumă justificarea normelor de competență speciale utilizate de Gaudemet-Tallon, H., Ancel M.-E., *op. cit.*, punctul 180, p. 246.

40 A se vedea Hotărârea din 18 decembrie 2014, Sanders și Huber (C-400/13 și C-408/13, EU:C:2014:2461, punctele 26-29). A se vedea de asemenea considerentul (15) al Regulamentului nr. 4/2009.

41 A se vedea, printre altele, în ceea ce privește prevalența rezervată creditorului în determinarea instanței competente, Joubert, N., „La mise en œuvre de l'obligation alimentaire en présence d'un élément d'extranéité dans les relations entre parents et enfants”, în *Droit de la famille*, LexisNexis, Paris, 2018, nr. 1, dosarul 3, punctul 7. A se vedea de asemenea Farge, M., „Promotion transfrontière du droit à obtenir des aliments: l'apport du règlement (CE) n° 4/2009 du 18 décembre 2008 (1ère partie)”, în *Droit de la famille*, LexisNexis, Paris, 2011, nr. 9, studiul 18, punctul 16.

60. În al treilea rând, subliniem, asemenea Comisiei, că acordarea unei priorități aparte concentrării contenciosului în considerarea locului reședinței copilului ar conduce, în lipsa unei alte acțiuni privind răspunderea părintească introduse în statul membru în cauză, la o denegare de dreptate, în ceea ce privește cererea pendinte privind întreținerea, care ar fi contrară interesului superior al copilului și ar aduce atingere principiului previzibilității normelor de competență.

61. În consecință, este necesar să se rețină că dispozițiile Regulamentului nr. 4/2009, în special cele referitoare la competență, urmăresc să permită creditorului obligației de întreținere să obțină satisfacerea creanței sale în condiții de protecție pe baza unor criterii restrânse și neierarhizate.

62. În plus, trebuie să se sublinieze diferența dintre articolul 10 din Regulamentul nr. 4/2009 și articolul 17 din Regulamentul nr. 2201/2003. Deși ambele prevăd că instanța sesizată în mod greșit trebuie să se declare din oficiu necompetentă, în cazul unei acțiuni privind obligația de întreținere instanța nu trebuie să verifice dacă o instanță dintr-un alt stat membru este competentă. Având în vedere caracterul exhaustiv al criteriilor de competență[42], instanța competentă în materie de obligații de întreținere trebuie să se pronunțe. În caz contrar, aceasta poate totuși să se pronunțe cu privire la o cerere de măsuri provizorii sau conservatorii precum cele prevăzute de legea statului membru în cauză[43].

63. Astfel, în lipsa unei posibilități oferite reclamantului de a alege un alt criteriu de competență, dispersarea contenciosului este obligatorie pentru instanța sesizată cu cererea privind obligația de întreținere.

64. Contrar celor susținute de instanța de trimitere și de guvernul român, în special în ceea ce privește cerințele probatorii[44], mai multe argumente conforme cu obiectivele urmărite de Regulamentul nr. 4/2009 pot fi invocate pentru a justifica aplicarea criteriului de competență prevăzut la articolul 3 litera (a) din acest regulament în cauza principală.

C. Argumente care justifică aplicarea articolului 3 litera (a) din Regulamentul nr. 4/2009

65. În primul rând, astfel cum subliniază Comisia, criteriul domiciliului pârâtului a putut fi ales în cunoștință de cauză de creditor, reprezentat de unul dintre părinții săi.

66. În al doilea rând, această alegere poate fi justificată prin asigurarea unei bune cunoașteri a capacității contributive a părintelui debitor al obligației de întreținere de către instanța de la locul în care acesta are reședința obișnuită.

67. În al treilea rând, în ceea ce privește elementele care trebuie luate în considerare pentru a stabili cuantumul pensiei de întreținere solicitate, pare mai puțin dificil să se cunoască nevoile copilului decât să se verifice capacitatea contributivă a debitorului. Astfel, în cazul în care se inițiază o acțiune în materia răspunderii părintești, instanța competentă în materie de obligații de întreținere trebuie doar să suspende judecarea cauzei în așteptarea hotărârii care va servi drept temei cererii privind obligația de întreținere formulate de creditor. Invers, instanța competentă în materia răspunderii părintești se poate confrunta cu dificultăți serioase în colectarea și verificarea documentelor justificative referitoare la resursele și la obligațiile părintelui debitor, în special în cazul în care acesta și-ar fi organizat insolvabilitatea.

42 A se vedea de asemenea, în acest sens, Boiché, A., *op. cit.*, în special comentariul referitor la articolul 10 din Regulamentul nr. 4/2009.

43 A se vedea articolul 14 din Regulamentul nr. 4/2009.

44 A se vedea punctul 29 din prezentele concluzii.

68. În al patrulea rând, absența unei decizii cu privire la exercitarea răspunderii părintești nu este de natură să împiedice o instanță să aprecieze nevoile copilului, după cum o demonstrează, între altele, celelalte criterii de competență prevăzute de legiuitorul Uniunii. Poate fi luat de asemenea în considerare un acord al părinților cu privire la menținerea reședinței obișnuite a copilului.

69. Pot fi prezentate și alte argumente întemeiate pe normele privind fondul deciziei și executarea acesteia.

70. Astfel, trebuie amintit că Regatul Unit, la fel ca Regatul Danemarcei, nu a aderat la Protocolul de la Haga din 2007 [45]. În consecință, pe de o parte, aceste state nu sunt ținute de normele de desemnare a legii aplicabile prevăzute de acesta [46]. Pe de altă parte, hotărârile pronunțate în aceste state nu beneficiază de o scutire de exequatur în celelalte state membre. Acestea trebuie să facă obiectul unei cereri de încuviințare a executării [47].

71. Astfel, alegerea criteriului reședinței pârâtului poate fi ghidată de preocupări legate de recuperarea în condiții favorabile a datoriei aferente obligației de întreținere [48], având în vedere că aceasta nu trebuie să fie întârziată de o discuție privind recunoașterea sau caracterul executoriu al hotărârii pronunțate în alt stat membru [49].

72. În consecință, având în vedere ansamblul elementelor care precedă, suntem de părere că articolul 3 din Regulamentul nr. 4/2009 trebuie interpretat în sensul că faptul că cererea privind obligația de întreținere este accesorie în raport cu o cerere în materia răspunderii părintești, în sensul articolului 3 litera (d) din acest regulament, nu are ca efect excluderea competenței instanței unui stat membru întemeiate pe articolul 3 litera (a) din regulamentul menționat sau, în lipsă, pe articolul 5 din același regulament.

73. Este însă necesar să se asigure că o asemenea interpretare a normelor de competență nu se dovedește contrară interesului superior al copilului.

D. Luarea în considerare a interesului superior al copilului

74. Astfel cum a arătat Curtea în Hotărârea A, „punerea în aplicare a Regulamentului nr. 4/2009 trebuie să se efectueze în conformitate cu articolul 24 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, potrivit căruia, în toate acțiunile referitoare la copii, indiferent dacă sunt realizate de autorități publice sau de instituții private, interesul superior al copilului trebuie să fie considerat primordial” [50].

45 A se vedea nota de subsol 8 din prezentele concluzii.

46 Și anume, în cazul în care statul membru în cauză este ținut de acest protocol, alegerea de către creditor a unei instanțe din statul membru în care pârâtul are reședința obișnuită garantează aplicarea legii forului, în conformitate cu articolul 4 alineatul (3) din protocolul menționat.

47 A se vedea articolul 23 și următoarele din Regulamentul nr. 4/2009. A se vedea de asemenea, în ceea ce privește consecințele Brexitului care ar conduce la considerarea Regatului Unit drept un stat terț și lipsa efectelor în materie de recunoaștere a hotărârilor judecătorești din moment ce, ca atare, hotărârile pronunțate în Regatul Unit nu beneficiază de exequatur, Farge, M., „Conjectures sur le Brexit…” în „Droit de la famille”, *La Semaine juridique, Édition générale*, LexisNexis, Paris, 2016, nr. 38, p. 1723-1729, în special p. 1725. A se vedea de asemenea Pilich, M., „Brexit and EU private international law: May the UK stay in?”, în *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, Sage Publishing, New York, 2017, vol. 24, nr. 3, p. 382-398, în special p. 391-393.

48 A se vedea în această privință Hotărârea din 9 februarie 2017, S. (C-283/16, EU:C:2017:104, punctele 32-34 și jurisprudența citată), precum și considerentul (9) al Regulamentului nr. 4/2009, pentru o evocare a obiectivelor de simplicitate și de celeritate urmărite de acesta.

49 A se vedea, pentru o evocare a unuia dintre obiectivele Regulamentului nr. 4/2009 care urmărește să asigure recuperarea efectivă a creanțelor de întreținere în situații transfrontaliere, considerentul (15) al acestui regulament, precum și Hotărârea din 18 decembrie 2014, Sanders și Huber (C-400/13 și C-408/13, EU:C:2014:2461, punctul 41). A se vedea de asemenea, pentru o prezentare detaliată a normelor privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești pronunțate într-un stat membru care nu este ținut de Protocolul de la Haga, printre altele, Fongaro, E., și Hector, P., *op. cit.*, punctele 78-90.

50 A se vedea Hotărârea A (punctul 46).

75. Or, după cum evidențiază, în mod paradoxal, cauza principală, solicitantului pensiei de întreținere i se poate impune, în considerarea interesului superior al copilului, o disociere a cererilor pe care le formulase în fața unei singure instanțe, ca urmare a hotărârii privind necompetența pe care aceasta a pronunțat-o în materia răspunderii părintești.

76. Cu toate că inconvenientele hotărârii privind lipsa prorogării de competență în temeiul articolului 12 din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie, în opinia noastră, relativizate, *in abstracto*, astfel cum am subliniat anterior, necesitatea luării în considerare a interesului superior al copilului justifică examinarea, *in concreto*, a consecințelor faptului că trebuie să fie sesizate două instanțe pentru a obține succesiv o hotărâre referitoare la cererea în materia răspunderii părintești și apoi o hotărâre referitoare la cererea privind obligația de întreținere, în condițiile în care aceasta este accesorie în raport cu prima.

77. În speță, poziția exprimată de reclamanta R cu privire la oportunitatea sesizării Curții cu o trimitere preliminară sugerează tocmai dorința acesteia de a confirma alegerea sa inițială de a sesiza o singură instanță competentă pentru a se pronunța cu privire la cererea de divorț, precum și cu privire la toate consecințele acesteia în privința copilului comun.

78. În plus, astfel cum a subliniat guvernul român în observațiile sale scrise [51], trebuie luat în considerare faptul că o nouă cerere privind obligația de întreținere formulată în fața unei alte instanțe este susceptibilă să priveze creditorul de dreptul de a obține întreținere de la data primei sale cereri, și anume, în speță, 29 septembrie 2016.

79. În consecință, această dispersare a contenciosului impusă creditorului obligației de întreținere [52], ca urmare a lipsei prorogării de competență în materia răspunderii părintești a instanței sesizate cu cererea de divorț, precum și inconvenientele unei desistări de cererea inițială, presupunând că aceasta este admisibilă în conformitate cu legea forului [53], determină îndoieli serioase cu privire la satisfacerea intereselor acestuia. În aceste condiții, împărtășim preocupările exprimate de instanța de trimitere, precum și de guvernul român.

80. Prin urmare, este necesar, în opinia noastră, să se caute o soluție care să protejeze interesele creditorului în conformitate cu obiectivele Regulamentului nr. 4/2009 și cu articolul 24 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale.

81. În această privință, Hotărârea A constituie un soclu relevant pentru construcția jurisprudențială a Curții referitoare la interpretarea Regulamentului nr. 4/2009, în măsura în care subliniază interesul concentrării litigiilor referitoare la consecințele pecuniare, pentru copii, ale desfacerii relației dintre părinții lor [54]. Situația este aceeași în ceea ce privește constatarea lipsei de coordonare între acest regulament și articolul 12 din Regulamentul nr. 2201/2003, precum și ineficacitatea normelor în materie de litispendență sau de conexitate într-o astfel de ipoteză [55].

51 A se vedea punctul 31 din aceste observații.

52 A se vedea, pentru observații cu privire la consecințele sistemului ales în Regulamentul nr. 2201/2003, Ancel, B., și Watt, H., M., „L'intérêt supérieur de l'enfant dans le concert des juridictions: le Règlement Bruxelles II bis", în *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Paris, 2005, nr. 4, p. 569-606, în special nota 7 și referirea la considerentul (6) al acestui regulament.

53 Astfel, în acest context procedural, o desistare de acest capăt de cerere în fața instanței sesizate inițial, care este competentă, ar putea fi considerată drept o renunțare la obligația de întreținere, contrară ordinii publice a forului.

54 A se vedea Hotărârea A (punctul 43).

55 În această privință, poate fi făcută o apropiere cu Hotărârea din 4 octombrie 2018, IQ (C-478/17, EU:C:2018:812, punctul 47).

82. În consecință, considerăm că se poate concepe, în conformitate cu logica Regulamentului nr. 4/2009 și având în vedere interesul superior al copilului, ca instanța sesizată cu cererea privind obligația de întreținere al cărei creditor este acesta să poată, în considerarea deciziei de necompetență pe care a adoptat-o în materia răspunderii părintești, să îl informeze pe reclamant că este competentă în temeiul articolului 3 litera (a) din acest regulament și să îi solicite acestuia să se exprime cu privire la menținerea cererii sale privind obligația de întreținere.

83. În lipsa unor dispoziții speciale adoptate de legiuitorul Uniunii în Regulamentul nr. 4/2009[56], asemenea celor care figurează la articolul 15 din Regulamentul nr. 2201/2003[57], sau care să asigure coordonarea cu articolul 12 din acest regulament, instanța sesizată nu poate renunța să își exercite competența în favoarea unei instanțe mai bine plasate să se pronunțe cu privire la ansamblul cererilor referitoare la copil.

84. În plus, chiar dacă instanța competentă să soluționeze o acțiune referitoare la răspunderea părintească ar fi mai bine plasată pentru a soluționa cererea referitoare la o obligație de întreținere care ar fi accesorie în raport cu această acțiune, nu vedem cum ar putea interesul superior al copilului să justifice obligarea creditorului obligației de întreținere să își modifice alegerea cu privire la instanța competentă.

85. Această analiză se impune *a fortiori* în cazul în care, precum în speță, nu a fost sesizată nicio instanță.

V. Concluzie

86. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Judecătoria Constanța (România) după cum urmează:

„1) Articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere trebuie interpretat în sensul că faptul că cererea privind obligația de întreținere este accesorie în raport cu o cerere în materia răspunderii părintești, în sensul articolului 3 litera (d) din acest regulament, nu are ca efect excluderea competenței instanței unui stat membru întemeiate pe articolul 3 litera (a) din regulamentul menționat sau, în lipsă, pe articolul 5 din același regulament.

2) În lipsa unor dispoziții speciale adoptate de legiuitorul Uniunii în Regulamentul nr. 4/2009, asemenea celor care figurează la articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000, sau care să asigure coordonarea cu articolul 12 din Regulamentul nr. 2201/2003, instanța sesizată nu poate renunța să își exercite competența în favoarea unei instanțe mai bine plasate să se pronunțe.”

56 A se vedea în această privință motivarea lipsei de anticipare a dificultăților actuale care trebuie soluționate, care rezultă din constatarea ce figurează în considerentul (11) al Regulamentului nr. 2201/2003, potrivit căruia, „[î]n general, instanțele competente în temeiul prezentului regulament vor avea competența de a hotărî în materie de obligații de întreținere”, amintită în Cartea verde a Comisiei din 15 aprilie 2004 privind obligațiile de întreținere [COM(2004) 254 final], punctul 5.1.1, p. 14.

57 Acest articol a introdus o normă inspirată din teoria *forum non conveniens*. Aceasta se regăsește de asemenea la articolele 8 și 9 din Convenția Conferinței de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor (disponibilă la următoarea adresă internet: https://assets.hcch.net/docs/1e2dd5d8-0dfb-4ef9-9287-405af1f7f6a6.pdf), care „descompun mecanismul într-un transfer sau o revendicare de competență”, potrivit formulării din Gallant, E., „Le forum non conveniens de l’article 15 du règlement Bruxelles II bis”, în *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Paris, 2017, nr. 3, p. 464-471, punctul 2.